

1., Elvégzett tevékenységek

Mint azt 2003 óta a kiskunsági törzsterületen minden évben, az eddigi gyakorlatnak megfelelően, 2015-ben is több alkalommal végeztünk odúellenőrzési- és terepi munkát. Májusban ún. előzetes felmérést végeztünk, melynek célja a kuvikköltések előre haladtának, avagy késésének meghatározása volt a későbbi felmérések tervezhetősége kapcsán. Ekkor mintegy 50 kuvikodút ellenőriztünk, prioritást élveztek azok a helyek, ahol már volt költés. Május közepén a felmért odúkban az elmúlt évekhez hasonlóan csak egy-két esetben tapasztaltunk „késést” a kotlási időszak megkezdését illetően. A fészkek a legtöbb esetben már tojásosak voltak. Már ekkor prognosztizálhattuk az odúinkban történő költések újabb számbeli rekordját. Ezt követően június első hetében történt meg a teljes körű, azaz az összes odúra (167) – a kuvikodúk mellett gyöngybagoly és füleskuvik költőládákra és odúkra – kiterjedő ellenőrzés. Július elején a még fészkelési szempontból potenciális odúk ellenőrzése, illetve a már júniusban megismert gyöngybagoly, valamint füleskuvik költések fiókáinak gyűrűzése történt meg.

A felmérések mellett januárban, februárban, szeptemberben, októberben és novemberben karbantartási munkákat végeztünk az odúparkon, több mint 50 új kuvikodút gyártottunk le és helyeztünk ki a törzsterületet bővítve. A kihelyezések során a terepen már javításra szoruló régebbi odúinkat javítottuk, felújítottuk, áthelyeztük, eközben számos felnőtt példányt gyűrűztünk meg, vagy fogtunk vissza. A diszperziós kutatások céljából a felnőtt példányokat az odú-ellenőrzések során, illetve a kirepülést követően függőnyhálózás-hívóhangozás során fogtuk be, majd vettük le a szükséges biometriai adatokat, DNS-t. Az év során táplálkozás-biológiai vizsgálatok céljából az ismert költőhelyeken szezonális időközönként történt a köpetgyűjtés.

Fontos előrelépés, hogy idén az Ecserehez közeli Merzse-mocsár területén kialakítottunk egy kuvikodúparkot első kuvikvédelmi koordinátorunk, Novák Gábor gondozásában, ahol – a kiskunsági ismert élőhelytől teljesen eltérő agglomerációs élőhelyen – nagy örömeinkre már volt is sikeres kuvikköltés. Talán ennek a fészkelésnek is köszönhető volt, hogy 2015 novemberében hazailag elsőként, munkacsoportunk által Kunszentmiklóson (51 fő részvételével) megrendezésre került az I. Magyarországi Kuvikvédelmi Konferencia. A konferencia kapcsán 2015 telén további 50 odú legyártása történt meg, melyek új koordinátoraink (közel 30 fő) révén – már meglévő, illetve az útmutatásaink szerint készített saját hengeres kuvikodúk mellett – az ország más területeire kerülhetnek, így téve országossá a kuvikvédelmi tevékenységet. A koordinátorok segítsége, valamint a folyamatos adatszolgáltatás révén a továbbiakban részletes adatokkal rendelkezhetünk a hazánkban kihelyezett kuvikodúk, költések, előfordulások és egyebeken

kapcsán (részletek ezen számban megjelent, konferenciáról szóló cikkünkben).

Gyűrűzési és költési eredmények

A Kiskunsági törzsterületen 2003-ban megkezdett kuvikvédelmi tevékenységnek csak 2005-ben születtek meg első „gyümölcsei”, két, odúinkban történő kuvikköltés formájában. Ezt követően (az odúsámot is növelve) a költések és egyben a gyűrűzött fiókák száma folyamatosan növekedett. A költési eredmények látványos növekedése 2012-től érzékelhető jelentősen. Véleményünk szerint ennyi időre volt szükség ahhoz, hogy kellő tapasztalat birtokában, szakmailag megalapozottan, figyelembe véve a kuvikok élőhelyi-, fészkelési- és táplálkozási preferenciáit történjen az odúk kihelyezése. 2015-ben minden eddigi eredményt felülmúltak az eredmények. Összesen 108 egyedet gyűrűztünk. A 119 kihelyezett kiskunsági kuvikodúból 29-ben volt sikeres költés, ez 25,44 %-os foglalási arányt jelent, azaz minden 4. hengertestes kuvikodúnkban zajlott le sikerrel kötés. Az átlagos fiókaszám 3,03 volt. Ez a szám torz, mivel több esetben „lecsúsztunk” a fiókák gyűrűzéséről, az odúban több esetben is már csak 1-1 anyányi fióka volt, de egyes költések esetében a fiókákat már csak kirepülést követően tudtuk függönyhálóval befogni és így jelölni. Az ellenőrzések során további 19 visszafogást regisztráltunk. Mind a foglalási arány, mind a gyűrűzött madarak száma tehát évek óta emelkedő tendenciát mutat, és a 2015-ben kihelyezett közel 50 új odú révén a törzsterületen várhatóan 2016-ban is tovább nő a fészkelések száma. A munkához kapcsolódó – ország más területein folytatott, illetve megkezdett - kuvikvédelmi tevékenység kapcsán nagyon kíváncsian várjuk az első év eredményeit, megtelepedéseit.

A kiskunsági törzsterületen a korábbi évekhez hasonlóan más madárfajok is megtelepedtek, így jelezve fészkelési lehetőségeik szűkülését: szalakóta (3 fészkalj), füleskuvik (2 fészkalj), vörös vércse (3 fészkalj), búbos banka (1 fészkalj), illetve több esetben csóka és seregély.

2., Újdonságok, érdekes megfigyelések

Egy Kunpeszér határában lévő odúban egy rendkívül legyengült, valószínűleg elárvult fiókát találtunk június elején. A madarat egy 400 méterre lévő odúba adoptáltuk 4 hasonló korú fióka mellé. A júliusi ellenőrzés során örömmel tapasztaltuk, hogy az adoptáció sikeres volt.

A júniusi felmérések során Tatárszentgyörgy határában egy kőrisfán lévő kuvikodúban gyöngybagoly-költést regisztráltunk, a tojó 5 tojáson kotlott. A költés sikere érdekében júliusban közvetlen a kuvikodú fölé egy külső gyöngybagoly-költőládát helyeztünk ki, a kikelt 4, néhány napos fiókát áttelepítettük. Egy szeptemberi ellenőrzés során kiderült, a madarak sikeresen felnőttek és minden bizonytalannal kirepültek.

Szintén Tatárszentgyörgy határában (az előzőekben említett odútól kb. 500 méterre) egy vadvadkörtefán, mindössze 2 méter magasan volt kuvikköltés (egy juhász a korábban leesett odút a földről visszatette a fa legalsó villájába). Az odú ellenőrzésekor a következő zsákmányállatok kerültek elő: seregély (4), barázda-

billegető (2), citromsármány (1), fiatal házi patkány (1). A felnőtt seregélyek elfogásával, és az énekesmadarak ilyen arányú elejtésével, valamint a fiókák számára odúban történő ilyen mértékű és arányú prédaállatok felhalmozásával még nem találkozunk.

Koordinátoraink által küldött 2015-ös odú-ellenőrzési adatok alapján a kuvikok több alkalommal is sikeresen költöttek más típusú odúkban és ládáknak. „D”-odúban történő költésekről számoltak be pl. Mezőcsát, Jászkarajenő, Kápolnásnyék, valamint Ceglédbercel térségéből is (összesen 9 ismert költés). Gyöngybagoly-költőlárában a törzsterületen is előfordult már kuvikköltés (1 alkalommal, 2006, Böszötrpuszta), de Zámoly és Alcsútdoboz környékén már több éve vannak gyöngybagoly-költőlárában fészkelő párok. Emellett a kollégák csatornacsőben, valamint gyurgyalagtelepen is sikerrel költő kuvikokról számoltak be.

Az eddigi – bár 2003-óta tartó, de véleményünk szerint még mindig csak „előzetes” - eredmények, kutatások és vizsgálatok alapján az feltételezhető, hogy a kuvik táplálkozási-, fészkelési- és élőhelyi-preferenciabeli szempontból is egyelőre egy „ökológiailag plasztikus” fajnak tekinthető. Az ország több területén koordinátorainkkal megkezdett közös védelmi munkák és azok során nyert információk egységes kezelése és tárolás révén a fajról, illetve védelmi lehetőségeiről hosszú-, de akár már rövid távon is sok mindenre fény derülhet. Közös célunk egy aktuális elterjedési térkép, egységes kuvikodú-térkép a hozzá tartozó adatokkal, valamint egy részletes költési adatbázis létrehozása. A rendszer egy honlapunkon elérhető regisztrációs és egyben elektronikus adatközlő felületre épül.

KUVIK

OLTALMI

EGYESÜLET